

Teken, luizen en andere parasieten

3 Gastheer de mens

Luizen plakken hun eitjes, de neten, stevig aan haren van de gastheer vast zodat ze er niet afvallen. Als de larven uitkomen, kunnen ze meteen bloed zuigen in de hoofdhuid.

Er bestaan tientallen soorten parasieten die mensen als gastheer gebruiken. Dat kunnen insecten zijn, zoals vlooien en luizen. Zoals je al las, komen mensenvlooien in ons land nog nauwelijks voor. Hoofdluizen heb je vast wel eens gezien of zelf gehad. Ze zijn niet schadelijk, wel vervelend. Ze zuigen bloed en zorgen voor jeuk. Met een luizenkam kun je de luizen verwijderen, maar dat kammen moet je wel twee weken volhouden!

Ook verschillende soorten mijten leven als parasiet op mensen. Mijten lijken op piepkleine spinnen. Steeds vaker hoor je

over de schurftmijt. Die was bijna verdwenen in ons land, maar komt nu weer vaker voor. Deze mijt graaft tunneltjes in de huid door die op te eten. De poep van de mijt veroorzaakt veel jeuk. Er is ook een mijtensoort die in de haarzakjes van wimpers leeft.

Wormen

De wormachtige parasieten waar mensen last van kunnen hebben, zijn meestal endoparasieten. Lintwormen en leverbot zijn voorbeelden van **platwormen**. Die hebben een afgeplat lijf. Er zijn ook **rondwormen**, zoals aarsmaden. Jonge kinderen hebben daar wel eens last van. Aarsmaden leven in de darm en veroorzaken jeuk aan de anus. De spoelworm is een ander voorbeeld van een rondworm. Als larve kruipt hij via de darmen naar de longen. Daar wordt hij opgehoest en opnieuw ingeslikt. Als

Honden hebben vaak last van lintwormen. Een lintworm heeft een kop met zuignappen, waarmee hij zich vastzet in de ingewanden.

volwassen parasiet leeft hij in de darm. Al deze dierlijke parasieten kun je met het blote oog zien, je noemt ze **macroparasieten**.

Eencelligen

Er bestaan ook **microparasieten**, die zijn zo klein dat je ze alleen met een microscoop kunt bekijken. Ze bestaan uit één cel. Microparasieten leven in je lichaam, dus als endoparasieten en je hebt er soms amper of geen last van. Een hele vervelende is echter Plasmodium. Het is de parasiet die bij mensen **malaria** veroorzaakt. Plasmodium leeft in muggen die er zelf geen last van hebben. Als een besmette malariamug steekt, komt Plasmodium in het bloed van het slachtoffer. Die raakt dan besmet. Daar tast de parasiet de rode bloedcellen aan. Mensen met malaria krijgen bij een aanval om de paar dagen koorts of koude rillingen met spier- en hoofdpijn.

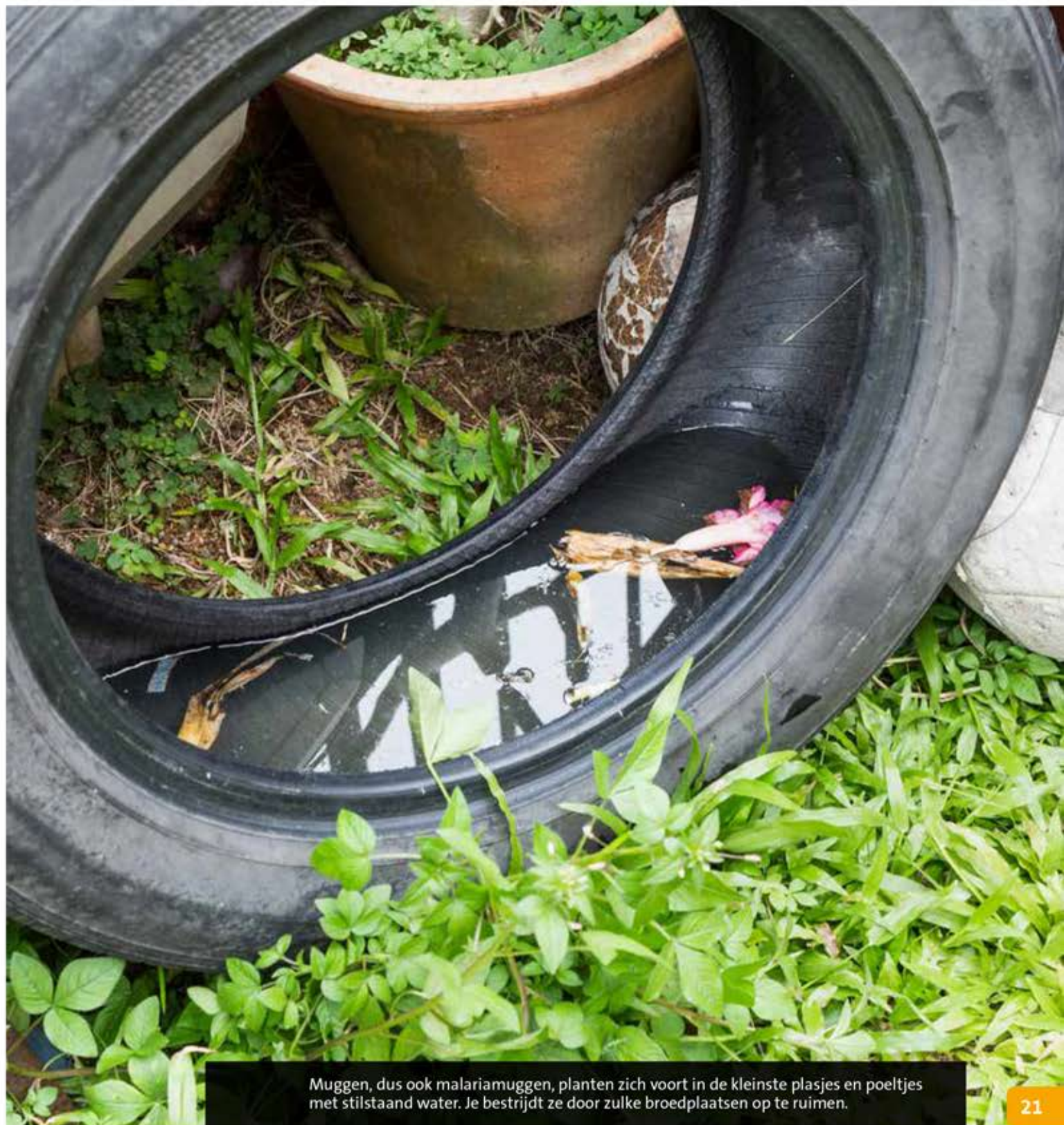
Schoon

Goede hygiëne is een van de belangrijkste manieren om te voorkomen dat je ziek wordt van besmettelijke parasieten. Dat begint bij schone wc's en een goede riolering: zo kan de ontlasting waar parasieten of andere ziektekiemen in zitten geen andere mensen besmetten. Daarom is het ook belangrijk je handen goed te wassen als je van de wc af komt. Voedsel wassen en vlees goed bakken of braden maakt ook veel parasieten onschadelijk. En natuurlijk is schoon drinkwater belangrijk. Onbetrouwbaar water kun je koken, dat doodt parasieten en andere ziektekiemen. De aanleg van riolering en schoon drinkwater heeft heel veel mensenlevens gered, zeker in landen waar veel parasitaire ziektes voorkomen.

Tip

Zorg ook dat je huisdieren geen parasieten krijgen. Geef honden en katten regelmatig een wormenkuur. Let ook goed op vlooien en teken. Kam je huisdier en verwijder parasieten zo vlug mogelijk.

Muggen, dus ook malariamuggen, planten zich voort in de kleinste plasjes en poeltjes met stilstaand water. Je bestrijdt ze door zulke broedplaatsen op te ruimen.

Teken, luizen en andere parasieten

187

Heb jij wel eens een teek gehad of een hoofdluis? Dan was je de gastheer van een parasiet. Parasieten leven namelijk op of in mensen, dieren of planten. Daar blijven ze meestal hun hele leven zitten en ze halen er hun voedsel. Veel parasieten geven weinig last, maar er zijn ook parasieten die akelige ziektes veroorzaken, zoals malaria en de ziekte van Lyme. Parasieten overleven in hun gastheer op de meest wonderlijke manieren. Ze maken zich onvindbaar en veranderen soms zelfs het gedrag van hun gastheer.

Dit boek is geschreven door William van den Akker.

